РЕСПУБЛИКИ ТЫВА
ИМ. А.С.ПУШКИНА

ШЫН

№ 150 (17951)

2010 чылдың декабрь 14, вторник

Садар өртээ 5 рубль.

1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн

Ниитилел-политиктиг солун

e-mail: shyntuva@mail.ru

Тыва Республиканың Чазаанда

САЙЫТТАР КАБИНЕДИ ЧЕТЧЕЛЕТТИНГЕН

Декабрь 9-та Тыва еспубликаның Чазаааның уралы болуп эрткен. ңаа сайыттар кабинедин етчелээн. Хуралды ТР-иң Чазааның Даргазы .В.Кара-оол ажыткаш, елгереңгей чүве таалаан.

– ТР-ниң Чазаан халалгаже удуп тура, чугаалаан мен, улуг ерилгелер кылбас бис деп, аңгыя кадрлар айтырыынга аарыштыр. База катап тиктен ээн херээ чок, кандыг-чүү-даа , арга-дуржулга бар болгай. -ла сорулга — ТР-ниң парламен-биле хамаарылгаларны эде ру, эрге-чагыргаларның ара-а боттуг ажыл-херекчи чорук-ургузары, удур-дедир хамаа-галарның механизмин ажыл-кылыры, бот-бодунуң ажылын дүлеп көөрү болгаш парла-тиниң-даа, Чазактың-даа ажыл- органнарының деңнелинге мчалыг харылзааларны тур-ры. Бо бүгүге хамаарыштыр га, Чазакты халааны чөптүг. истер парламентиниң сессия-а эртип алдывыс, «Чаңгыс иг Россия» болгаш «Чөптүг ия» политиктиг фракциялары- сүмележилгелерни эртивис. и Хуралдың комитеттеринге ажылгалар болган. Бисти ип турары дээш депутаттарга ргенивисти илередир ужурлуг Оларның деткимчези дээрге-истерге улам эки түңнелдерни алзын дээш берген идегел-еп билзе чогуур. Ону бадыт-ы-биле бүгү күжүвүстү мөөң-алаар бис. Ылаңгыя медицина мазында канчаар-даа аажок шиитпирлеттинмейн турар ыглар хөй. Оон аңгыда чонну га хаара тудар агентилелдиң -чорудулгазында. Ынчангаш салыр деп турар докумен-римде бо «аарышкылыг» ыгларывыска хамаарыштыр өлүктээшкинни кылдывыс. камгалалының яамызы биле жыл болгаш социал полити-мыларын каттыштыргаш, чаа иң Кадык камгалалының ш социал хөгжүлде яамызын тувус. Ооң сайыды Чазак зының оралакчызы эрге-ду-ыг болур. Чонну ажылга тудар агентилел Күш-ажыл ш социал политика яамы- хамааржып турган болгай, ТР-ниң Экономика яамызы-ргезинче шилчиттивис. Чүге хөй акша-хөреңгини үндү-ерип турза-даа, агентилел ажылга хаара тудар талазы-өскү чедиишкиннер чедип . Кижилер ажылдаан акша-агаа хаптарынга суп каан р албас ужурлуг. Бүгү-ле шалың ап турар кижилер-өмей бүгү-ле үндүрүглерни , төлевир ведомозунга алгаш, акшазын алыр ужур-л дээрге-ле келир үеде алырының магадылалын ол кижи бодунга тургузуп ап турарыдыр. Ынчангаш бо хүнде ук агентилелдиң экономиктиг угланыышкынның ажылын күштелдирер сорулгалыг бис.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чаа оралакчызы Дина Ивановна Оюннуң Ш.В. Кара-оолдан хөрек демдээ биле сертификатты ап турары.

ТР-ниң Чазааның Даргазының оралакчыларының хүлээлгелерин үлээриниң талазы-биле өскерилгелер болганын айтып каайн. Бо хүнде даштындан көөрге-ле ол-ла кижилер ышкаш, а херек кырында ханы өскерилгелер болган. Ооң мурнунда кайы-бир яамы ийикпе азы кандыг-бир албан чери Чазак Даргазының ийи оралакчыларынга чагыртып турган таварылгалар турган болгай.Ындыг чүве ам турбас ужурлуг.

ТР-ниң Культура болгаш туризм яамызын ынчаар кылганывыс шын эвес дээрзи ам билдинген. Бо хүнүүң негелдези езугаар туризм Экономика яамызынга хамааржыр, аңаа чагыртыр ужурлуг, чүге дизе оон дыка хөйнү манап турар бис, ылаңгыя республика бюджединче хөй инвестициялар киирер талазы-биле.

Оон аңгыда ТР-ниң Чазааның Даргазының Канцеляриязынга болгаш Чазак Аппарадынга хамаарыштыр алырга база хөй артык ажылчын олуттар тудуп, хөй артык акша-хөреңги чарыгдап турган четпестеривисти эдип алыры-биле ол ийини каттыштыргаш, ооң удуртукчузунга Чазак Даргазының оралакчызын томуйлаан бис.

Көдээ ажыл-агыйны алгаш көөр болза, ол адырже дыка хөй акша-хөреңги үнүп турар, ынчалза-даа көпеек бүрүзүн контрольга ап, субсидияларны ажыктыг ажыглаары чедип алдынмайн турар.

Москвада ТР-ниң төлээ черинче бис чылда 30 млн. рубльди үндүрүп турар бис. Ол акша-түң чүгле ук албан чериниң бодун хандырарынче үнүп турары канчап-даа таарышпас. Ооң ажылының базала экономиктиг угланыышкынын күштелдирер, инвестициялар тыварынче, РФ-тиң яамыларынга янзы-бүрү программалар, төлевилелдер камгалаарынче угландырар ужурлуг. А херек кырында төлээ чери хөй-ле чыыштар эрттирери-биле кызыгаарланып турары үениң негелдезинге таарышпас.

Электроннуг чазакты тургузары — үениң негелдези. Бисте саазын-биле ажыл хөй үе-шагывысты чип турар. 21 чүс чылда 19 чүс чылдың методтары-биле ажылдаары канчап-даа таарышпас. Амгы үениң технологиялары безин дыка дүрген эргижиреп каар-дыр. Ынчангаш ылаңгыя документилер эргилдезиниң электроннуг программазын дарый тургузар үе келген — деп, Ш.В. Кара-оол чугаалаан.

Оон аңгыда ТР-ниң Чазааның Даргазы Чазак кежигүнү бүгү-ле ажыл-херектер дээш харыысалгалыын сагындырган. Кайы-даа чуртка, кайы-даа регионга чорааш, чуртунуң, чонунуң адын төлептии-биле камгалаар ужурлуг. Ооң билбес, шиитпирлеп шыдавас айтырыы турбас. Сайыт — Чазакта улуг харыысалгалыг албан-дужаал. Чонунуң салым-чолунга салдар чедирер үүле кижи бүрүзүнге таварышпас. Ынчангаш чонуңарның амыдыралынга эки салдар чедирер арганы салым-чол берип турда, ону чөп ажыглап, чонувустуң амыдырал-чурталгазын экижидеринге эки салдарны чедирер ужурлуг бис дээрзин Дарга Чазактың чаа кежигүннеринге сагындырган.

ТР-ниң Чазааның Даргазы хуралга чаа сайыттарны томуйлаан документилерге ат салган. Сайыттар кабинединиң чаа кежигүннеринге Шолбан Валерьевич хөрек демдектерин кадап берип, байыр чедирген. Ол дээрге ТР-ниң өөредилге сайыды Анна Потапова, аныяктар херээниң талазы-биле болгаш спорт сайыды Уран-кыс Ондар, көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем сайыды Арис Саая оларды. Арткан сайыттар ол-ла эрге-дужаалдарында арткан.

ТР-ниң Чазаа болгаш сайыттар кабинеди бүрүнү-биле тургустунган. Ам чаа яамыларга кадрлар томуйлаашкыннарын сайыттар чорудар.

Светлана БАЛЧЫР.

В. САВИНЫХТЫҢ тырттырган чуруу.

Чазак Даргазының ажыл-албаны

КОНСТИТУЦИЯ КИЧЭЭЛДЕРИ

Декабрь 10-да Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Шолбан Валерьевич Кара-оол Бии-Хем кожууннуң Аржаан суурунда ортумак школаның 11-ги клазының өөреникчилеринге «Декабрь 12 — Конституция хүнү» деп темалыг кичээлди эрттирген.

Ол хүн найысылалга Тыва Республикада чурттап турар чоннарның съездизи база эрткен, хемчеглер хөй болган. Ындыг чай чок ажыл графиктиг тургаш-ла, Шолбан Валерьевич бо школаның доозукчу клазынга эрге-хоойлу талазы-биле кичээлди эрттирген.

Школаның иштинче кирип кээрге, байырлал шинчилиг. Тыва национал хептиг уруглар кадак тудуп алган хүндүлүг аалчыны уткуду. Тываның Баштыңы кичээл эрттирер өрээлинге кирип келгеш, уруглар-биле мендилешкеш, эрттирер кичээлиниң сорулгазының дугайында кысказы-биле тайылбырлааш, класс бүрүзү бодунуң тускай форма хеви бар дээрзин онза демдеглеп, өске школаларга база ону ажыглалче киирериниң чугулазын демдегледи.

— Конституция деп чүл? — деп бир дугаар айтырыын салды.

Уруглар айтырыгларга харыылап, чоорту дидим-дидим чугааже кириптилер. Сүрээдеп турары илдең. Ынчанмас аргажок. Республика Баштыңының мурнунга школачылар хамаанчок, улуг улус безин аажок сүрээдээр болгай.

Уруглар Россия демократтыг, федеративтиг болгаш эрге-хоойлу күрүнези дээрзин демдеглээш, ол кандыг күрүне болганы ол деп айтырыгга харыыны бердилер.

Конституцияның кезектерин, ында чүү дугайында тодарадылганы бергениниң дугайында чугаадан, уругларның кандыг мергежилдиг болуксап турарының дугайында айтырыгны Шолбан Валерьевич мындыг хевирлиг кылдыр салды:

— Чүү деп бодаар силер, уруглар, республикага кандыг мергежилдер дыка херек болуп турарыл?

— Эмчи.

— Шын-дыр. Дыка буянныг мергежил. Шынап-ла, бистиң республикавыска эмчи мергежилдиглер дыка херек. Ам безин силерниң кожуунуңарда дыка хөй янзы мергежилдиг эмчилер чедишпес. Ону билип, ындыг мергежил шилип алыр күзелдиг кижилер бар болза, мен дыка өөрүп тур мен. Оон аңгы кандыг мергежилдиг болуксап турар кижилер барыл? — деп айтырарга, экономист, очулдурукчу, психолог, журналист болгаш езулуг милиционер деп уруглар харыылады. Уругларның «езулуг милиционер» деп бо онзалап демдеглеп адаан чүүлүн Шолбан Валерьевич дораан эскерип калбас арга чок болган. Ол чорук республикада шагдаа ажылдакчыларының мөзү-шынарынче кичээнгейни черле угландырарын негеп турары ол деп демдеглезе чогуур.

Шолбан Валерьевич «милиция» деп сөс удавас «полиция» деп эде адаттынар болгаш ооң-биле чергелештир өскерилгелер турарын делгереңгей тайылбырлады. Ынчангаш эрге-хоойлу камгалакчылары бүрүзү бодунуң хүлээлгезин езулуг күүседир боор дээрзинге бүзүреп каалы.

Психолог кижиниң онза шынарларын тайылбырлап тура, Шолбан Валерьевич уруглар-биле солун оюнну организастады.

Ниитизи-биле кичээлге Тываның бурун төөгүзү скифтер, амгы үези болгаш келир үезин сайгарып, Тываның төөгүзүнде Аржаан суурнуң ужур-дузазының дугайында делгереңгей чугааны кылгаш, Тываның шылгараңгай оглу, Россияның Маадыры Сергей Кужугетович Шойгунуң номун, чуруун школага белекке сунган. Ажыкмаа Бичи-оол, Галина Дербина, Чингис Сурен, Артыш Аракчаа, Айна Сиринмаа бо кичээлге эки ажылдааннар.

Мындыг хевирлиг кичээлдерни улуг албан-дужаалдыг кижилер уруглар-биле эрттирери солун чүве-дир дээрзин онзалап демдеглекседим.

Кичээл соонда уруглардан, кичээлден эң-не сонуурганчыг чүүлдер чүү болду деп айтырарымга, Георгий Сердюков арыг тыва дылга:

— Шупту чүүлдер солун болду — деп харыылады.

Мен, бодум хуумда, Дарганың Монгуш Буян-Бадыргы дугайында тайылбырлап тургаш, ооң ТАР тургузуп турда, каш харлыг турганының дугайында чугааның үезинде кады ажылдап турар эшөөрүнүң дузазын, сүмезин ажыглап билирин, чеже-даа улуг албан-дужаалдыг болза, сүмележири чугула дээрзин көргүзүп, бодунуң кижизиин бадыткааны чараш үлегер-чижек болду.

Айлаң ДАРЖАА.

ХОРАЛЫГ ЧҮҮЛДЕРНИ ЧАЙЛАДЫР

Бүдүрүлгениң болгаш херегледиң артынчыларын, а ол ышкаш ажыглаары озалдыг хоралыг химикаттарны болгаш минералдыг чемишчидилгелерни узуткаарынче угланган тускай сорулгалыг программаны 2011 чылдан эгелеп күүседип эгелээр. Программаның ол төлевилелин Тыва Республиканың Чазаа деткээн.

Тускай сорулгалыг программаны күүсединге көрдүнген ийи чылдың дургузунда Тываның девискээринден совхозтарның болгаш агрохимиктиг бүдүрүлгелерниң сандараанының соонда арткан 200 тонна хоралыг химикаттарны болгаш 29 тонна минералдыг чемишчидилгелерни үндүр сөөртүрү көрдүнген. Хөй чыл дургузунда шыгжагга чыткан ол бүдүмелдерни ажыглаар арга чок апарган, оон туржук долгандыр турар хүрээлелди бокталдырар айыылды ол тургузуп келген.

Тыва Республиканың Чазааның албан-езузунуң сайтызындан.

ЧАА САЙЫТТАР

Анатолий Партизанович ДАМБА-ХУУРАК

Анна Мухамеджановна ПОТАПОВА

Арис Маадыр-оолович СААЯ

Людмила Вадимовна ТРУСОВА

Уран-кыс Сергеевна ОНДАР

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ ДАРГАЗЫНЫҢ ЧАРЛЫКТАРЫ

Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының тургузуунуң дугайында

Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының тургузуун таарыштырып-башкарар сорулга-биле Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «г» пунктузун, Тыва Республиканың 2003 чылдың январь 4-те «Тыва Республиканың Чазааның Даргазының дужаал байдалының дугайында» №97 УХ-1 болгаш 2003 чылдың декабрь 31-де «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» №95 УХ-1 конституция хоойлуларын барымдаалап, **доктаадырым болза:**

1. Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызын Тыва Республиканың Күш-ажыл болгаш социал политика яамызынга каттыштыргаш, Тыва Республиканың Кадык камгалал болгаш социал хөгжүлде яамызын тургузар.

2. Эде тургузар:

Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызын Тыва Республиканың Өөредилге болгаш эртем яамызы кылдыр;

Тыва Республиканың Тудуг, чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый яамызын Тыва Республиканың Тудуг болгаш коммунал ажыл-агый чаартылгазының яамызы кылдыр;

Тыва Республиканың Культура болгаш туризм яамызының туризм талазы-биле хүлээлгелерин Тыва Республиканың Экономика яамызынга дамчыдып бергеш, Тыва Республиканың Культура яамызы кылдыр;

Тыва Республиканың Күш-культура болгаш спорт талазы-биле агентилелиниң бүрүн эргелерин болгаш Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызының аныяктар политиказының талазы-биле хүлээлгелерин дамчыдып бергеш, Тыва Республиканың Аныяктар херектериниң болгаш спорт талазы-биле яамызы кылдыр;

Тыва Республиканың Ажыл-чорудулгазының чамдык хевирлеринге күрүнениң таарыштырып-башкарар болгаш лицензия бээриниң талазы-биле албанын, Тыва Республиканың өөредилге адырында контроль болгаш хайгаарал талазы-биле албанын аңаа Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының кадык камгалал системаларының муниципалдыг болгаш хуу организацияларның эмчи ажыл-чорудулгазынга (бедик технологтуг эмчи дузазын чедириниң талазы-биле ажыл-чорудулгазындан аңгыда) лицензия бээриниң, фармацевт ажыл-чорудулгазын (эмнерниң мөөң садыг-саарылгазын чорудуп турар организацияларның болгаш федералдыг кадык камгалал организацияларының ажыл-чорудулгазындан аңгыда), наркотиктиг чүүлдер болгаш психотроптуг бүдүмелдер долгандырыыы-биле холбашкан (эмнерниң мөөң садыг-саарылгазын чорудуп турар организацияларның болгаш федералдыг кадык камгалал организацияларның аптекаларының ажыл-чорудулгазындан аңгыда) лицензия бээр хүлээлгелерин дамчыдып бергеш, Тыва Республиканың Ажыл-чорудулгазының чамдык хевирлерин хайгаараар болгаш лицензия бээриниң талазы-биле албаны кылдыр;

Тыва Республиканың Тудуг, чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый яамызының күрүнениң чуртталга болгаш тудуг хайгааралының талазы-биле хүлээлгелерин Тыва Республиканың Күрүнениң чуртталга инспекциязынга дамчыдып бергеш Тыва Республиканың Күрүнениң чуртталга инспекциязы, тудуг хайгааралының болгаш өртек тургузарының албаны кылдыр.

3.Тыва Республиканың Сайгарлыкчы ажыл-херек хөгжүлдезиниң талазы-биле агентилелиниң бүрүн эргелерин Тыва Республиканың Экономика яамызынга дамчыдып бергеш дужүрер.

4. Мында кошкан Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының тургузуун бадылаар.

5. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Тыва Республиканың Чазааның Даргазының алды оралакчыларын, ооң иштинде ийи бирги оралакчылыг кылдыр тургузар. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы республиканың күүсекчи эрге-чагырга органының удуртукчузу — Тыва Республиканың сайыды, азы болза Тыва Республиканың Чазааның Аппарат болгаш Чазак Даргазының Канцеляриязының удуртукчузу болган таварылгада Тыва Республиканың ийи күрүне албан-дужаалдыг болурун чөпшээреп болур;

Тыва Республиканың чогуур ужурлуг эрге-хоойлу актыларынче өскерилгелер кииреринге чедир Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының аттарын бо Чарлыкка үндезилеп тургузар.

6.Тыва Республиканың Чазаанга:

бо Чарлыкка үндезилеп, эрге-жок чугула организас-штаттыг хемчеглерни чорудар;

хосталган ажылдакчыларга Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың хоойлужудулгазында көрдүнген чиигелделерни болгаш компенсацияларны төлеп бээрин хандырар;

2010 чылдың декабрь 31-ге чедир Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының дугайында дүрүмнерни бадылаар;

2010 чылдың декабрь 31-ге чедир Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының дугайында актыларынче чогуур ужурлуг өскерилгелер кииририниң талазы-биле саналдарны киирер;

боттарының актыларын бо Чарлыкка дүүштүр ажылдап кылыр.

7. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының 2007 чылдың май 21-де «Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының тургузуунуң дугайында» №95 Чарлыының 1 пунктузун күжүн чидирген деп көөр.

8. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Кызыл хоорай.
2010 чылдың декабрь 7
№230

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының 2010 чылдың декабрь 7-де №230 Чарлыы-биле бадылаан

Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының тургузуу

I. Тыва Республиканың яамылары болгаш оларның эргезинде турар агентилелдер

1. Тыва Республиканың Саңхөө яамызы
2, Тыва Республиканың Экономика яамызы
3. Тыва Республиканың Даштыкы экономиктиг харылзаалар талазы-биле агентилели
4. Тыва Республиканың чурттакчы Чонну ажылга хаара тудар күрүне албан чериниң агентилели
5. Тыва Республиканың Өөредилге болгаш эртем яамызы
6. Тыва Республиканың Аныяктар херектериниң болгаш спорт талазы-биле яамызы
7. Тыва Республиканың Культура яамызы
8. Тыва Республиканың Кадык камгалал болгаш социал хөгжүлде яамызы
9. Тыва Республиканың Орук-транспорт комплекизиниң болгаш харылзаа яамызы
10. Тыва Республиканың Үлетпүр болгаш энергетика яамызы
11. Тыва Республиканың Тудуг болгаш коммунал ажыл-агый чаартылгазының яамызы
12.Тыва Республиканың Чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый талазы-биле агентилели
13. Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызы
14. Тыва Республиканың Чер болгаш өнчү-хөреңги хамаарылгаларның яамызы
15. Тыва Республиканың Бойдус курлавырларының болгаш экология яамызы
16. Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамызы

II. Удуртулгазын Тыва Республиканың Чазаа боттандырып турар Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнары

17. Тыва Республиканың Аңнаашкын болгаш балыктаашкын талазы-биле күрүне комитеди
18. Тыва Республиканың Арга-арыг ажыл-агыйының талазы-биле күрүне комитеди
19. Тыва Республиканың Девискээринге хамааты камгалал адырында ажыл-чорудулгазын хандырарының талазы-биле чурттакчы чонну болгаш девискээрлерни онза байдалдардан болгаш сугга камгалаарының агентилели
20. Тыва Республиканың Архив агентилели
21. Тыва Республиканың Хамааты байдал актыларын бүрүткээр эргелели (Агентилел)
22. Тыва Республиканың Саңхөө-бюджет хайгаарал талазы-биле албаны
23. Тыва Республиканың Тарифтер талазы-биле албаны
24. Тыва Республиканың Ажыл-чорудулгазының чамдык хевирлерин бүрүткээр болгаш хайгаараар талазы-биле албаны
25. Тыва Республиканың Күрүнениң чуртталга инспекциязының, тудуг хайгааралының болгаш өртек тургузарының албаны
26. Тыва Республиканың Бойдус курлавырларын болгаш кадагалаарының хайгаарал талазы-биле
27. Тыва Республика ринарлыг хайгаарал та албаны
28. Тыва Республика чоруур машиналарны техниканың өске-даа хеви байдалының техниктиг талазы-биле албаны
29. Тыва Республика тура салгалының объе (төөгү болгаш культур каалдарын) кадагалаары зы-биле албаны

Тыва Республика Чазааның Даргазыны оралакчызының дуга

1. Тыва Республикан ституциязының 111 чүүлү зээниң «ж» пунктузун чылдың декабрь 31-де Т публиканың «Тыва Респуб Чазааның дугайында» № Конституция хоойлузуну лүнге дүүштүр **Шолб Советович Иргитти** Тыва ликаның Чазааның Дар бирги оралакчызынга том

2. Бо Чарлык аңаа а хүнден эгелеп күштүг болу

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь
№ 232

Тыва Республика Чазааның Даргазының оралакчызының дугай

1. Тыва Республиканы ституциязының 111 чүүл кезээниң «ж» пунктузунг чылдың декабрь 31-де Ты публиканың «Тыва Республ Чазааның дугайында» №9 Конституция хоойлузунуң лүнге дүүштүр **Сергей кентьевич Тенни**, ону дужаалындан хоставышаан Республиканың Чазааның Да ның бирги оралакчызынга лаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат хүнден эгелеп күштүг болуп

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 7
№ 233

Тыва Республиканы Чазааның Даргазыны оралакчызының—Тыва Республиканың Чазаань Даргазының Канцеляриязы болгаш Тыва Республикан Чазааның Аппарадыны удуртукчузунуң дугайынд

1. Тыва Республиканың ституциязының 111 чүүлүнүң зээниң «ж» пунктузунга чылдың декабрь 31-де Тыва публиканың «Тыва Республика Чазааның дугайында» № 95 Конституция хоойлузунуң 7 лүнге дүүштүр **Артур Маадыро Монгалды,** ону албан-дуж лындан хоставышаан, Тыва публиканың Чазааның Даргазы Канцеляриязының болгаш Т Республиканың Чазааның Аппа дының удуртукчузунга томуйла

2. Бо Чарлык аңаа ат сал хүнден эгелеп күштүг болуп кире

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 7
№ 234

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызының дугайында

1. Тыва Республиканың Кон

(Уланчызы 3-кү арында).

(Төнчүзү. Эгези 2-ги арында).

...ституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга 2003 чылдың декабрь 31-де Тыва Республиканың «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» № 95 УХ-1 Конституция хоойлузунуң 7 чүүлүнге дүүштүр **Валентин Иванович Биданы**, ону албан-дужаалындан хоставышаан, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 7
№235

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга 2003 чылдың декабрь 31-де Тыва Республиканың «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» № 95 УХ-1 Конституция хоойлузунуң 7 чүүлүнге дүүштүр **Дина Ивановна Ооржакты**, ону албан-дужаалындан хоставышаан, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 7
№236

Тыва Республиканың саң-хөө сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга 2003 чылдың декабрь 31-де Тыва Республиканың «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» № 95 УХ-1 Конституция хоойлузунуң 7 чүүлүнге дүүштүр **Юрий Александрович Килижековту** Тыва Республиканың саң-хөө сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 7
№ 237

Ш.Х. Хопуяның дугайында

1. Тыва Республиканың Чазаа-... бодунуң бүрүн эргелерин дужаа... тени-биле холбаштыр **Шолбан ...алыгович Хопуяны** 2003 чылдың декабрь 31-де Тыва Республиканың «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» №95 УХ-1 Конституция хоойлузунга дүүштүр Тыва Республиканың кадык камгалал сайыдының хүлээлгезиниң ... күүседикчизи албан-дужаалындан ...лаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 8
№239

Тыва Республиканың экономика сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга 2003 чылдың декабрь 31-де Тыва Республиканың «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» №95 УХ-1 Конституция хоойлузунуң 7 чүүлүнге дүүштүр **Людмила Вавовна Трусованы** Тыва Республиканың экономика сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 8
№240

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызының–Тыва Республиканың кадык камгалал болгаш социал хөгжүлде сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга 2003 чылдың декабрь 31-де Тыва Республиканың «Тыва Республиканың Чазааның дугайында» №95 УХ-1 Конституция хоойлузунуң 7 чүүлүнге дүүштүр **Анатолий Партизанович Дамба-Хууракты**, ону албан-дужаалындан хоставышаан, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызынга – Тыва Республиканың кадык камгалал болгаш социал хөгжүлде сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№247

Тыва Республиканың юстиция хэректериниң талазы-биле сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Шолбан Чыргал-оолович Монгушту** Тыва Республиканың юстиция хэректериниң талазы-биле сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№ 248

Тыва Республиканың культура сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Вячеслав Октябрьович Донгакты**, ону ээлеп турган албан-дужаалындан хоставышаан, Тыва Республиканың культура сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№249

Тыва Республиканың өөредилге сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Анна Мухамеджановна Потаповаы** Тыва Республиканың өөредилге болгаш эртем сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№250

Тыва Республиканың аныяктар хэректериниң болгаш спорт талазы-биле сайыдының дугайында

1.Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Уран-кыс Сергеевна Ондарны** Тыва Республиканың аныяктар хэректериниң болгаш спорт талазы-биле сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№251

Тыва Республиканың чер болгаш өнчү-хөреңги харылзааларының сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Орлан Владимирович Дугур-Сюрюнну** Тыва Республиканың чер болгаш өнчү-хөреңги харылзааларының сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№252

Тыва Республиканың бойдус курлавырлары болгаш экология сайыдының дугайында

1.Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Виктор Допчуевич Кара-Салды** Тыва Республиканың бойдус курлавырлары болгаш экология сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№253

Тыва Республиканың тудуг болгаш коммунал ажыл-агыйның чаартылга сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Владимир Вячеславович Саттаны** Тыва Республиканың тудуг болгаш коммунал ажыл-агыйның чаартылга сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№ 254

Тыва Республиканың үлетпүр болгаш энергетика сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Карим Байлак-оолович Сагаан-оолду** Тыва Республиканың үлетпүр болгаш энергетика сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№255

Тыва Республиканың орук-транспорт комплекизиниң болгаш харылзаа сайыдының дугайында

1. Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Олег Солун-оолович Саяны** Тыва Республиканың орук-транспорт комплекизи болгаш харылзаа сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№256

Тыва Республиканың көдээ ажыл-агыйы болгаш аъш-чем сайыдының дугайында

1.Тыва Республиканың Конституциязының 111 чүүлүнүң 2 кезээниң «ж» пунктузунга дүүштүр **Арис Маадыр-оолович Саяны** Тыва Республиканың көдээ ажыл-агыйы болгаш аъш-чем сайыдынга томуйлаар.

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден эгелеп күштүг болуп кирер.

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 9
№ 257

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Валерия КОНГАР

Роман-эссе

ТӨӨГҮНҮҢ БАЛАЛБАС ИЗИ

ТР-ниң Чазааның Даргазы Ш.В. Кара-оолдуң М.Б. Кенин-Лопсанга ооң ажылдап орар казанаан аңаа өнчү кылдыр дамчыдып турарының сертификадын тыпсып турары.

Декабрь 8-те Тываның Национал музейинге Монгуш Кенин-Лопсанның бижээни Тываның сураглыг нояны Буян-Бадыргының дугайында роман-эссениң таныштырылгазы байырлыг байдалга болуп эрткен.

Аңаа ТР-ниң Чазааның Даргазы Ш.В. Кара-оол, ТР-ниң Дээди Хуралының Даргазы К.Т. Даваа, Кызыл хоорайның мэри В.Т. Ховалыг, ТР-ниң культура болгаш туризм сайыды В.О. Донгак база Тываның чогаалчызы А.А. Даржай олар хүндүлүг аалчылар болганнар. База ол ышкаш байырлыг ужуражылгага Буян-Бадыргы нояннының чоок төрел бөлүү болгаш салгалы хөйү-биле кээп киришкен.

Буян-Бадыргы ноян. Ол — Тываның төөгүзүнүң бир кезээ. Ооң дугайында номнарны бижип, төөгүчүлер болгаш политиктер сайгаржып чугаалажып турарлар. Даа кожууннуң сөөлгү нояны Буян-Бадыргы кайгамчыктыг, тускай, анаа эвес болгаш аар-берге салым-чолдуг кижи. Кезээ мөңгеде тывызыксыг болуп артып калган. Ооң дугайында эвээш эвес чүүлдер бижиттинип, документалдыг фильмнерни тырттырган. База ол ышкаш Буян-Бадыргының дугайында композитор Сергей Бадыраа «Буян-Бадыргы» деп роман-эссеге атташ хөгжүмнүг шиини база тургускан. А допчузу-биле тыва нояннның дугайында ТР-ниң Улустуң чогаалчызы, төөгү эртемнериниң доктору, РФ-тиң культуразының алдарлыг ажылдакчызы, этнограф эртемден, ТР-ниң эртеминиң алдарлыг ажылдакчызы, Нью-Йорктуң эртем академиязының кежигүнү, хамнар ниитилелиниң президентизи, «Шамызмның дириг эртинези» деп аттың эдилекчизи Монгуш Борахович Кенин-Лопсанның «Буян-Бадыргы» деп роман-эссезинде бижиттинген. Ооң бир дугаар ному 2000 чылда чырыкче үнген. Ам ийи дугаар номунуң үндүрүлгези 10 чыл болгаш, Кызыл хоорайның мэриязының акшаландырыышкынының база Буян-Бадыргы нояннның төрел-дөргүлүнүң дуза-деткимчези-биле чырыкче парлаттынып үнген.

Байырлыг болуушкунну ажыдары-биле сөстү ТР-ниң Чазааның Даргазы Ш. Кара-оолга берген. Шолбан Валерьевич: «Бо хүн биске шуптувуска төөгүже кирген өөрүнчүг болуушкун болуп турар. Бо болуп турар чүүлдүвүстүң ужуру болза, келир 2011 чылда бистиң күрүневистиң тургустунганындан 90 чыл ою болур. Ол болза тыва чонувустуң бот-догуннаан бодунуң күрүнезин, ооң бир дугаар хоойлузун кылып, чонун хаара тудуп чаңгыс аайландырган кижиниң ат-сывын чонунга, ылаңгыя аныяк-өскенге Буян-Бадыргы тургузукчувус дугайында сагыш-бодалын улуг өгбевис аңгы-аңгы төөгүнүң очерктерин, документилерин дилеп, өөренип чорааш, бодунуң номун бижээни дээрге-ле, бистиң тыва чоннуң келир үеде төөгүвүс артып каарынга ролю улуг. Чүге дээрге бодунуң төөгүзүн хүндүлеп билбес, шылгараңгай кижилерин алгап билбес кижилер дээрге келир үези чок кижилер деп бодаар мен. Ынчангаш бистиң ужуражып келген чылдагааныывыс — эң-не улуг, хүндүлүг өгбевис Монгуш Бораховичиниң бижээни номунуң таныштырылгазын кандаар-даа аажок улуг өөрүшкү-биле демдеглээр-дир бис. Тыва чоннуң мурнундан улуг өгбевиске ажылы дээш четтиргенивис илередип мөгеер-дир бис. Номнуң үндүрүлгезинге Буян-Бадыргы нояннның чаңгыс демниг дөргүл-төрелиниң, хоорайның удуртукчуларының кириштирген үлүг-хуузун демдеглевес аргажок» — деп чыылган чонга онза болуушкун ужун байыр чедиргеш, М.Б. Кенин-Лопсанга ооң казанаан ам хуу өнчүзү болган дугайында сертификатты тывыскан.

ТР-ниң Чазааның Даргазының байыр чедиргенинин соонда, ТР-ниң Дээди Хуралының Даргазы К.Т. Даваа болгаш Кызыл хоорайның мэри В.Т. Ховалыг Монгуш Борахович Кенин-Лопсанга болгаш Буян-Бадыргының салгалынга байыр чедирип, сөс алганнар.

Буян-Бадыргы нояннның чыглып келген төрел бөлүүнүң улуг өгбези, күш-ажылдың хоочуну Биче-Уруг Чамбал-ооловна Ооржакка сөстү берген. Ол Монгуш Бораховичиге өөрүп четтиргенинин демдээ болур суй белээн сөңнээн.

Хүндүлүг аалчыларның байыр чедириишкиннериниң соонда, «Буян-Бадыргы» деп роман-эссениң авторунга, Улустуң чогаалчызы М.Б. Кенин-Лопсанга сөс берген. Монгуш Борахович чалаттырган бедик албан-дужаалдыг удуртукчуларга болгаш чыылган чонга чыглып келгени дээш өөрүп четтиргенин илереткеш, ТР-ниң Чазааның Даргазының 2007 чылда Буян-Бадыргыны агартып дугайында Айтыышкынның үндүргени дээрге дыка өөрүнчүг болуушкун дээрзин демдеглеп айыткан. Бо байырлыг болуушкун төөгүнүң балалбас изи болуп артып калган.

Ай-кыс МАСПЫК-ООЛДУҢ тырттырган чуруу.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ХООЙЛУЛАРЫ

2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында

Тыва Республиканың Дээди Хуралы (парламентизи) 2010 чылдың ноябрь 30-де хүлээп алган

1 чүүл. 2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң кол тайылбыры

1. 2011 чылда Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң кол тайылбырын дараазында кылдыр бадылаар:

1) Фондунуң бюджединиң орулгаларының баш бурунгаар планнап турар ниити хемчээлин 2078444,7 муң рубль түңге, ооң иштинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузунуң бюджединден ап турар бюджеттер аразының трансферттеринден 319388,0 муң рубль түңге, ажылдавайн турар чурттакчыларга ыяап-ла медицина камгаладылгазынга Тыва Республиканың республика бюджединден ап турары бюджеттер аразының трансферттеринден 1363653,0 муң рубль түңге болгаш участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң, ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилерниң), участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участоктарның эмчи сестраларының болгаш өг-бүле эмчилериниң эмчи сестраларының чедирип турары немелде эмчи дузазын көргүзериниң саң-хөө хандырылгазынга 99130,0 муң рубль түңге;

2) Фондунуң бюджединиң чарыгдалдарының ниити хемчээлин 2087444,7 муң рубль түңге бадылаар.

2. 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде фондунуң бюджединиң кол тайылбырын дараазында кылдыр бадылаар:

1) 2012 чылда фондунуң бюджединиң орулгаларының баш бурунгаар планнап турар ниити хемчээлин 1785722,6 муң рубль түңге, ооң иштинде ажылдавайн турар чурттакчыларның ыяап-ла медицина камгаладылгазынга Тыва Республиканың республика бюджединден ап турары бюджеттер аразының трансферттеринден 1363653,0 муң рубль түңге база 2013 чылда 1643957,3 муң рубль түңге, ооң иштинде ажылдавайн турар чурттакчыларның ыяап-ла медицина камгаладылгазынга Тыва Республиканың республика бюджединден ап турар бюджеттер аразының трансферттеринден 1363653,0 муң рубль түңге;

2) 2012 чылда фондунуң бюджединиң чарыгдалдарының ниити хемчээлин 1785722,6 муң рубль түңге база 2013 чылда 1643957,3 муң рубль түңге бадылаар.

2 чүүл. Фондунуң бюджединиң орулгаларының кол администраторлары болгаш фондунуң бюджединиң чедишпес кезээниң акшаландырыышкын дөстериниң кол администраторлары

1. Фондунуң бюджединиң орулгаларының 2011 чылда кол администраторларының даңзызын бо Хоойлуга 1-ги капсырылга езугаар бадылаар.

2. Фондунуң бюджединиң чедишпес кезээниң акшаландырыышкын дөстериниң 2011 чылда кол администраторларының даңзызын бо Хоойлуга 2-ги капсырылга езугаар бадылаар.

3 чүүл. 2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде фондунуң бюджет акшаландырыышкыннары

2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде фондунуң бюджет акшаландырыышкыннарының хуваалдазын кезектер болгаш иштики кезектер, тускай сорулгалыг чүүлдер болгаш бюджет чарыгдалдарының чарыгдалдарын бөлүктээриниң хевирлериниң аайы-биле бо Хоойлуга 3-кү капсырылга езугаар бадылаар.

4 чүүл. Фондунуң бюджединиң бюджеттер аразының трансферттери

Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузунуң бюджединден (моон ыңай – ЫМК-ның Федералдыг фондузу дээн) болгаш 2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде бюджеттер аразының трансферттериниң хевиринге Тыва Республиканың республика бюджединден ап турар фондунуң бюджеттер акшаландырыышкыннарының хуваалдазын бо Хоойлуга 4-кү капсырылга езугаар бадылаар.

ЫМК-ның Федералдыг фондузундан ап турар бюджеттер аразының трансферттерин дараазында чорудар:

ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазын күүседиринче;

ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязын эрттиреринге;

стационар албан черлеринге турар өскүс уругларның болгаш берге амыдырал байдалында турар уругларның диспансеризациязын эрттиреринге;

Тыва Республиканың кадык камгалалын чаартырының программазын боттандырары-биле чорудар.

Тыва Республиканың республика бюджединден ап турар бюджеттер аразының трансферттерин дараазында чорудар:

ажылдавайн турар хамаатыларның ыяап-ла медицина камгаладылгазынче;

участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң, ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилерниң), участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участоктарның эмчи сестраларының болгаш ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилерниң) эмчи сестраларының чедирип турары немелде эмчи дузазын көргүзериниң саң-хөө хандырылгазының талазы-биле хемчеглерни боттандырарынче.

5 чүүл. 2011 чылда фондунуң бюджединиң күүселдезиниң онзагай чүүлдери

1. 2009 чылдың декабрь 28-те № 1759 УХ-II «2010 чылда болгаш 2011 база 2012 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Тыва Республиканың Хоойлузу-биле бадылаан бюджет акшаландырыышкыннарын долу эвес ажыглааны-биле холбаштыр тыптып келген, а ол ышкаш ЫМК-ның Федералдыг фондузунуң бюджединден болгаш Тыва Республиканың республика бюджединден алдынган, 2011 чылдың январь 1-ниң байдалы-биле фондунуң бюджединиң артып калган акша-хөреңгизин фондунуң бюджединиң каттышкан бюджет бижилгезинге чогуур өскерилгелерни киирери-биле дараазында чүүлдерни акшаландырарынче чорудар:

ыяап-ла медицина камгаладылгазының баазалыг программазының иштинге ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазын күүседиринче, 2010 чылда ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазын акшаландырар талазы-биле болгаш 2011 чылда айыттынган сорулгаларны күүседири-биле кылган санаашкыннарны 2011 чылдың 1-ги кварталында доозарынче;

ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязынга, стационар албан черлеринде турар өскүс уругларның болгаш берге амыдырал байдалында турар уругларның диспансеризациязын эрттиреринге, 2010 чылда кылган санаашкыннарны доозарынга болгаш 2011 чылда айыттынган хемчеглерни 2011 чылдың 1-ги кварталында боттандырарынче;

участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң болгаш ниити практика (өг-бүле эмчилериниң) болгаш участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участок эмчи сестраларының болгаш ниити практика эмчилериниң эмчи сестраларының чедирип турары немелде эмчи дузазын көргүзериниң саң-хөө хандырылгазынга, 2010 чылда кылган санаашкыннарны 2011 чылдың 1-ги кварталында доозарынга база 2011 чылда айыттынган хемчеглерни боттандырарынче чорудар.

2. 2011 чылда фонд чарыгдалдарны ЫМК-ның Федералдыг фондузунуң бюджединде хувааттынмаан болгаш Россия Федерациязының субъектилериниң талазы-биле 2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде ЫМК-ның Федералдыг фондунуң бюджединде хувааттынмаан, ажылдап турар хамаатыларның болгаш стационар албан черлеринде өскүс уругларның база берге амыдырал байдалында турар уругларның диспансеризациязын эрттирер талазы-биле хемчеглерни акшаландыраарынга бюджеттер аразының трансферттери хевирлиг кылдыр федералдыг бюджеттен берип турар, фондунуң бюджединиң каттышкан бюджет бижилгезинче өскерилгелер киирери-биле боттандырарын доктаадыр.

3. Фондунуң бюджединиң каттышкан бюджет бижилгезинге ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязынга, стационар албан черлеринде турар өскүс уругларның база берге амыдырал байдалында турар уругларның диспансеризациязын эрттирериңге 2011 чылда ЫМК-ның Федералдыг фондузунуң бюджединден алыр бюджеттер аразының трансферттерин киирерин өөренип көөр.

4. Фондунуң саң-хөө акша-хөреңгизиниң нормалаан камгаладылга курлавыры[...]нында 2000 муң рубльден хөй эвес хе[...] ыяап-ла медицина камгаладылгазын[...]залыг программазынче киирген хе[...] аайы-биле камгаладылга девискээ[...] дашкаар Россия Федерациязының [...]тыларынга чедирген эмчи дузазы[...] девискээрлер аразының санаашкы[...] акшаландырары-биле доктаадыр.

Фондунуң нормалаан камгалады[...]лавырының акша-хөреңгизин чар[...]рының чурумун болгаш негелделери[...]дунуң баштаар чери тодарадыр.

5. Ыяап-ла медицина камгаладылга[...] акша-хөреңгизиниң үчеду-биле агар са[...] Хоойлу-биле бадылаан хемчээлинде[...] кирип келген акша-хөреңгини фон[...] бюджединиң каттышкан бюджет би[...]зинче чогуур өскерилгелерни киирб[...] ыяап-ла медицина камгаладылга[...] девискээр программазын боттанды[...] биле чорудар кылдыр доктаадыр.

Тыва Республиканың Чазаа[...]
Даргазы Ш. КАРА-ООЛ

Кызыл хоорай
2010 чылдың декабрь 7
№ 161 ДХ-I

«2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның пла[...] үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Т[...] республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Т[...] Республиканың хоойлузунга 1-ги капсырылга

2011 чылда Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республик[...] фондузунуң бюджединиң орулгаларының кол администраторлары[...]

ДАҢЗЫЗЫ

Россия Федерациязының бюджет бөлүктээшкининиң коду		Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң орулгаларының кол администраторларының аттары
орулгаларның кол администраторунуң	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң орулгалары	
1	2	3
182		Федералдыг үндүрүг албаны
182	1 05 01012 01 0000 110	Үндүрүг онаар объектизи кылдыр орулгаларын ши[...] алган (2011 чылдың январь 1-ге чедир эрте берген [...]дүрүг үелери) үндүрүг төлекчилеринден тыртар үнд[...]
182	1 05 01022 01 0000 110	Үндүрүг онаар объектизи кылдыр чарыгдалдары[...] хемчээлинге эвээжеттинген орулгаларын шилип ал[...] (2011 чылдың январь 1-ге чедир үндүрүг үелери) үнд[...] төлекчилеринден тыртар үндүрүг
182	1 05 01030 01 0000 110	Күрүнениң бюджеттен дашкаар фондуларының б[...]жеттеринче киир санаар (2011 чылдың январь 1-ге че[...] үндүрүг үелеринде (тырткан) төлээн) эң биче үндүрүг
182	1 05 01042 02 0000 110	Үндүрүг онаарының бөдүүнчүткен системазын ажыгла[...]ны-биле холбаштыр (2011 чылдың январь 1-ге чедир до[...]зулган үндүрүг үелери) патент өртээниң хевиринге тырт[...] үндүрүг
182	1 05 02020 02 0000 110	Ажыл-чорудулганың чамдык хевирлеринге онаа[...] орулгага чаңгыс аай үндүрүг
182	1 05 03020 01 0000 110	Чаңгыс аай көдээ ажыл-агый үндүрүү (2011 чылд[...] январь 1-ге чедир доозулган үндүрүг үелери)
182	1 09 09000 00 0000 110	Чаңгыс аай социал үндүрүг
182	1 09 09040 09 0000 110	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фон[...]дуларынче киир санаар чаңгыс аай социал үндүрүг
182	1 09 08050 09 0000 140	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээ[...] фондуларынче дадывырлар аайы-биле чедир төлевээ[...] акшалар, хөөлер болгаш торгаалдар
392		Россия Федерациязының Пенсия фондузу
392	1 02 02110 09 0000 160	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фон[...]дуларының бюджеттеринче киир санаар ыяап-ла медицина камгаладылгазынга камгаладылга дадывырлары
392	1 16 20050 01 0000 140	«Россия Федерациязының Пенсия фондузунче, Россия Федерациязының социал камгаладылга фондузунче, Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фонду[...]ларынче болгаш ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузунче шилчидер камгаладылга дадывырларының дугайында» Федералдыг хоойлунуң 48-51 чүүлдери-биле дүүштүр Россия Федерациязының Пенсия фондузунуң болгаш ооң девискээр органнарының онаары тыртар акшалар (торгаалдар).
395		Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондузу
395	1 02 02070 09 0000 160	Ажылдавайн турар чурттакчыларның ыяап-ла медицина камгаладылгазынга камгаладылга дадывырларының талазы-биле чедир төлевээн акшалар болгаш торгаалдар
395	1 13 03090 09 0000 130	Төлевирлиг дуза чедирилгезинден Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының өске-даа орулгалары болгаш Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттериниң чарыгдалдарының компенсациялары

1	2	3
95	1 16 20040 09 0000 140	Күрүнениң бюджеттен дашкаар фондуларының дугайында болгаш ыяап-ла медицина камгаладылгазының тодаргай хевирлериниң, бюджет хоойлужудулгазының дугайында (Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттериниң кезээнге) Россия Федерациязының хоойлужудулгазын үрээни дээш тыртар акшалар (торгаалдар)
95	1 16 21090 09 0000 140	Кеземче херээн кылганы дээш буруудаттырып турар кижилерден база Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринче киир санаары-биле когараан эт-хөреңгиниң орнун тургузары-биле тыртар акшалар (торгаалдар болгаш өске-даа түңнер
95	1 16 32000 09 0000 140	Бюджет акша-хөреңгилерин хоойлудан дашкаар азы тускай сорулгазындан өскээр ажыглаанының түңнелинде чедиртинген когаралдың орнун тургузарынга онаагазындан тыртар акшалар (Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының кезээнге)
5	1 16 33090 09 0000 140	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының хереглелдеринге бараан эккээринге, ажылдар кылырынга, дуза чедиреринге чагыглар тарадырының дугайында Россия Федерациязының хоойлужудулгазын үрээни дээш тыртар акшалар (торгаалдар)
5	1 16 90090 09 0000 140	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларынче киир санаар акшалардан болгаш когаралдың орнун тургузарынга өске-даа түңнерден өске-даа киирилделер
	1 17 06040 09 0000 180	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларынче өске-даа үндүрүгден эвес киирилделер
	1 17 01090 09 0000 180	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринче киир санаар тодараттынмаан киирилделер
	1 19 06024 09 0000 151	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринден эрткен чылдарның тускай сорулгалыг субсидияларының, субвенцияларның болгаш өске-даа бюджеттен дашкаар трансферттерниң артыышкынын эгидери
	1 19 06080 09 0000 151	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринден Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондунуң бюджединче эрткен чылдарның тускай сорулгалыг субсидияларының, субвенцияларының болгаш өске-даа бюджеттен дашкаар трансферттерниң артыышкынын эгидери
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринче дамчыдар Россия Федерациязының субъектилериниң бюджеттеринден бюджеттер аразының трансферттери		
	2 02 05201 09 0000 151	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринче участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң, ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилериниң) болгаш участоктарның эмчи сестраларының база ниити практика (өг-бүле эмчилериниң) участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участок эмчи сестраларының чедирип турары немелде эмчи дузазын көргүзериниң саң-хөө хандырылгазынга шилчидери Россия Федерациязының субъектилериниң бюджеттериниң акша-хөреңгилери
	2 02 05700 09 0000 151	Ажылдавайн турар хамаатыларның ыяап-ла медицина камгаладылгазынга Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринге дамчыдар Россия Федерациязының субъектилериниң бюджеттериниң акша-хөреңгилери
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринге дамчыдар Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузунуң бюджеттен дашкаар трансферттери		
	2 02 05802 09 0000 151	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының баазалыг программазының иштинге Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларын күүседиринге Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринге дотациялар
	2 02 05805 09 0000 151	Стационар албан черлеринде келген өскүс уругларның болгаш берге амыдырал байдалында турар уругларның диспансеризациязын эрттирериңге Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринге субсидиялар
	2 02 05809 09 0000 151	Ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязын эрттиреринге Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринге субсидиялар
	2 02 05810 09 0000 151	Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалын чаартыр программаны күүседири-биле Россия Федерациязының субъектилериниң бюджеттеринге трансферттер бээр сорулгалар-биле Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринге дамчыдар Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузунуң акша-хөреңгилери

«2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Тыва Республиканың Хоойлузунга 2-ги капсырылга

1 чылда Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң чедишпес кезээн акшаландырар дөстерниң кол администраторларының

Д А Ң З Ы З Ы

Эгелерниң кодтары	Россия Федерациязының бюджет бөлүктээшкининиң кодтары	Ады
395		Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондулары
395	01 05 02 01 09 0000 510	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттериниң саң-хөө акша-хөреңгилериниң өске-даа артыышкыннарының улгадыры
395	01 05 02 01 09 0000 610	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттериниң саң-хөө акша-хөреңгилериниң өске-даа артыышкыннарының эвээжээри

«2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Тыва Республиканың хоойлузунга 3-кү капсырылга

2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджет акшаландырыышкыннарының

Х У В А А Л Д А З Ы

(муң. рубль)

Ады	Мин *	Рз **	ПР ***	ЦСР ****	ВР *****	Түңү 2011 чыл	2012 чыл	2013 чыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Өске ниити күрүне айтырыглары	395	01	14			32752,0	32752,0	32752,0
Тургускан ажылдар адырында удуртулга болгаш башкарылга	395	01	14	001 00 00		32752,0	32752,0	32752,0
Күрүнениң бюджеттен дашкаар фондуларының башкарылга органнарының аппараттары	395	01	14	001 55 00		32752,0	32752,0	32752,0
Бюджеттен дашкаар фондуларның башкарылга органнары	395	01	14	001 55 00	270	32752,0	32752,0	32752,0
Кадык камгалалы	395	09	00					
Амбулаторлуг дуза	395	09	02			99130,0	99572,0	
Социалдыг дуза	395	09	02	505 00 00		99130,0	99572,0	
Стационар албан черлеринде келген өскүс уругларның болгаш берге амыдырал байдалында турар уругларның диспансеризациязын эрттирери	395	09	02	505 21 00				
Социалдыг төлелгелер	395	09	02	505 21 00	005			
Ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязын эрттирери	395	09	02	505 24 00				
Социалдыг төлелгелер	395	09	02	505 24 00	005			
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринче участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң, ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилериниң) участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участок эмчи сестраларының, ниити практика (өг-бүле эмчилериниң) участок эмчи сестраларының чедирип турары немелде эмчи дузазын көргүзериниң саң-хөө хандырылгазы	395	09	02	520 21 00		99130,0	99572,0	
Социалдыг төлелгелер	395	09	02	520 21 00	005	99130,0	99572,0	
Кадык камгалалының талазы-биле өске-даа айтырыглар	395	09	09			1895772,7	1592768,6	1611205,3
1991 чылдың июнь 28-те №1499-1 «Россия Федерациязында хамаатыларның медицина камгаладылгазының дугайында» Россия Федерациязының Хоойлузу	395	09	09	505 17 00		1895772,7	1592768,6	1611205,3
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының баазалыг программазының иштинге ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазының күүселдези	395	09	09	505 17 02		1895772,7	1592768,6	1611205,3
Социалдыг төлелгелер	395	09	09	505 17 02	005	1895772,7	1592768,6	1611205,3
Өске-даа чарыгдалдар	395	09	013					
Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалының чаартылгазының регионалдыг программаларын база федералдыг күрүне албан черлерин чаартыр программаны боттандырары	395	09	013	096 0000				

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Медицина албан черлериниң материал-техниктиг баазазын быжыглаар кезээнге Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалын чаартыр программаны боттандырары	395	09	013	096 0100				
Ажылдавайн турар пенсионерлерге халас эмчи дузазын көргүзериниң немелде күрүне магадылалдарын төлээр кезээнге Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалын чаартыр программаны боттандырары	395	09	013	096 0200		59790,0	60630,0	
Медицина ачы-дузаларының стандарттарын бээриниң стандарттарын нептередир кезээнге Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалын чаартыр программаны боттандырары	395	09	013	096 0300				
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының талазы-биле информастыг болгаш коммуникастыг технологияларны нептередир кезээнге Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалын чаартыр программаны боттандырары	395	09	013	096 0400				
Шупту чарыгдалдар						2087444,7	1785722,6	1643957,3

* - ЫМК-ның девискээр фондузунуң бюджединиң чарыгдалдарының ведомство бөлүктээшкининиң коду;

, * - Россия Федерациязының бюджеттер чарыгдалдарының функционалдыг бөлүктээшкининиң кезектериниң болгаш иштики кезектериниң ады;

**** - Россия Федерациязының бюджеттер чарыгдалдарының функционалдыг бөлүктээшкининиң тускай сорулгалыг чүүлдериниң ады;

***** - Россия Федерациязының бюджеттер чарыгдалдарының функционалдыг бөлүктээшкининиң чарыгдалдарының хевирлериниң ады

«2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Тыва Республиканың хоойлузунга 4-кү капсырылга

Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң 2011 чылда болгаш 2012 база 2013 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузундан болгаш Тыва Республиканың республика бюджединден бюджеттер аразының трансферттер хевиринге алыр бюджет акшаландырыышкыннарының

ХУВААЛДАЗЫ

(муң. рубль)

Бюджеттер аразының трансферттериниң ады	Түңү		
	2011 чыл	2012 чыл	2013 чыл
1	2	3	4
Бюджеттер аразының трансферттери	1841961,0	1523855,0	1363653,0
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Федералдыг фондузунуң бюджединден алыр акша-хөреңгилер, шупту	379178,0	60630,0	
ооң иштинде:			
ыяап-ла медицина камгаладылгазының баазалыг программазының иштинге ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазының күүселдези	319388,0		
стационар албан черлеринде келген өскүс уругларның болгаш берге амыдырал байдалда турар уругларның диспансеризациязын эрттирери ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязын эрттирери			
Россия Федерациязының субъектилериниң кадык камгалалын чаартыр программаны боттандырары	59790,0	60630,0	
Тыва Республиканың республика бюджединден алыр акша-хөреңгилер, шупту	1462783,0	1463225,0	1363653,0
ооң иштинде:			
ажылдавайн турар чурттакчыларның ыяап-ла медицина камгаладылгазынга	1363653,0	1363653,0	1363653,0
Россия Федерациязының хамаатыларынга күрүне магадылалдарын көргүзериниң программазынга дүүштүр участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң, ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилериниң), участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участок эмчи сестраларының, ниити практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилерниң) участок эмчи сестраларының чедирип турары немелде халас эмчи дузазын көргүзериниң күрүне даалгазының саң-хөө хандырылгазы	99130,0	99572,0	

«Ыяап-ла медицина камгаладылгазының 2010 чылда болгаш 2011 база 2012 чылдарның планныг үезинде Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Тыва Республиканың хоойлузунга өскерилгелер кииреериниң дугайында

Тыва Республиканың Дээди Хуралы (парламентиз
чылдың ноябрь 30-де хүлээп алган

1 чүүл

2009 чылдың декабрь 28-те № 1759 УХ-II Тыва Республиканың «Ыяап-ла медицина камгаладылгазының 2010 чылда болгаш 2011 база 2012 чылдарның планныг үезинде Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» хоойлузунга («Тувинская правда», 2010 чылдың январь 14-те; «Шын», 2009 чылдың декабрь 31-де) дараазында өскерилгелерни киирер:

1) 1-ги чүүлде:

а) 1-ги кезээнде:

1-ги пунктуда «1 757 471,0» деп саннарны «1 798 371,5» деп саннар-биле солуур;

2-ги пунктуда «1 757 471,0» деп саннарны «1 800 605,5» деп саннар-биле солуур;

дараазында утказыг пунктуну немээр:

«3) Фондунуң бюджединиң чедишпес кезээниң эң ындыкы хемчээлин 2 234,0 муң рубль түңге.»;

б) 2-ги кезээн дараазында эдилге-биле бижиир:

«2. 2010 чылда фондунуң бюджединиң чедишпес кезээниң иштики акшаландырыышкынының дөзү 2010 чылдың январь 1-де фондунуң бюджединиң артып калган акша-хөреңгилери болурун бо хоойлуга 1-ги капсырылга езугаар доктаадыр.»;

2) 5-ки чүүлге дараазында утказыг 4

база 5 дугаар кезектерни немээр
«4. Фондунуң саң-хөө акша-х
риниң нормалаан камгаладылга ку
Россия Федерациязының хамаат
ыяап-ла медицина камгаладылгаз
залыг программазынче киирген хе
ниң аайы-биле девискээрден дашка
ладылганың немелде эмчи дузаз
гени дээш девискээрлер аразын
кыннарын акшаландырары-биле чы
да 2000 муң рубльден хөй эвес х
тургузар кылдыр доктаадыр.

Фондунуң нормалаан камгалад
лавырының акша-хөреңгилериниң ч
дарын боттандырарының чурумун
байдалын фондунуң баштаар чери
дыр.

5. Ыяап-ла медицина камгалад
ның акша-хөреңгилериниң сана
езугаар агар санче бо хоойлу-бил
лаан хемчээлинден ажыр кирген а
реңгилерни, фондунуң бюджедин
тышкан бюджет бижилгезинче чогу
рилгелерни киирбишаан, ыяап-ла м
камгаладылгазының девискээр про
зын боттандырары-биле чорудар
доктаадыр.»;

3) 1-ги капсырылганы дара
эдилге-биле бижиир:

«2010 чылда болгаш 2011 база 2012 чылдарның пл
үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының
республика фондузунуң бюджединиң дугайында»
Республиканың Хоойлузунга 1-ги капсырылга

2010 чылда Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фонд
бюджединиң чедишпес кезээниң иштики акшаландырыышкынының

ДӨСТЕРИ

Россия Федерациязының бюджет бөлүктээшкининиң кодтары	Акша-хөреңгиниң дөстериниң ады	Т (м руб
000 01 00 00 00 00 0000 000	Бюджеттерниң чедишпес кезектериниң иштики акшаландырыышкыннарының дөстери	22
000 01 05 00 00 00 0000 000	Бюджет акша-хөреңгилериниң санаашкыны-биле агар саннарда артып калган акша-хөреңгилерниң өскерилгези	22
000 01 05 02 00 00 0000 500	Бюджеттер акша-хөреңгилериниң өске-даа артыышкыннарының улгадыры	0,0
395 01 05 02 01 09 0000 510	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттериниң акша-хөреңгилериниң өске-даа артыышкыннарының улгадыры	0,0
000 01 05 02 00 00 0000 600	Бюджеттер акша-хөреңгилериниң өске-даа артыышкыннарының эвээжээри	223
395 01 05 02 01 09 0000 610	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттериниң акша-хөреңгилериниң өске-даа артыышкыннарының эвээжээри	223

4) 2-ги капсырылгада:

а)

«

392	1 02 02110 09 0000 160	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девиск фондуларының бюджеттеринче шилчидер ыяап-ла медиц камгаладылгазынга камгаладылга дадывырлары

деп туруштуң соонга
дараазында утказыг турушту немээр:

«

392	1 16 20050 01 0000 140	Россия Федерациязының Пенсия фондузунуң болга ооң девискээр органнарының «Россия Федерациязы Пенсия фондузунче, Россия Федерациязының социа камгаладылга фондузунче, Ыяап-ла медицина камгал дылгазының Федералдыг фондузунче болгаш Ыяап-л медицина камгаладылгазының девискээр фонду камгаладылга дадывырларының дугайында» Федералды хоойлунуң 48-51 чүүлдеринге дүүштүр онааган тыртар акшалар (торгаалдар)

»;

б)

«

395	1 17 06040 09 0000 180	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээ фондуларынче өске-даа үндүргүден эвес киирилделер

»

деп туруштуң соонга
дараазында утказыг турушту немээр:

«

395	1 16 32000 09 0000 140	Бюджет акша-хөреңгилерин (Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының кезээнге) хоойлудан дашкаар азы тускай сорулгазындан өскээр ажыглаанының түңнелинде чедиртинген когаралдың орнун дуглаарынга онааган тыртар акшалар

1 16 33090 09 0000 140	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының хереглелдеринге бараан эккээринге, ажылдарны кылырынга, ачы-дузалар чедиреринге чагыглар тарадырының дугайында Россия Федерациязының хоойлужудулгазын үрээни дээш тыртар акшалар (торгаалдар)
1 17 01090 09 0000 180	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринче киир санаар тодараттынмаан киирилделер
1 19 06024 09 0000 151	Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының бюджеттеринден эрткен чылдарның тускай сорулгалыг турган субсидияларның, субвенцияларның болгаш өске-даа бюджеттен дашкаар трансферттерниң артыышкынын эгидери

»;

1 16 32070 09 0000 140	Хоойлу езугаар эвес азы тускай сорулгазындан өскээр чардынган түңнерни, а ол ышкаш оларны ажыглаанындан алган орулгаларны (Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр фондуларының кезээнге) эгидери

»

турушту ап кааптар;

4-кү капсырылганы дараазында эдилге-биле бижиир:

«2010 чылда болгаш 2011 база 2012 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджединиң дугайында» Тыва Республиканың хоойлузунга 4-кү капсырылга

10 чылда болгаш 2011 база 2012 чылдарның планныг үезинде Ыяап-ла медицина камгаладылгазының Тыва республика фондузунуң бюджет акшаландырыышкыннарының

ХУВААЛДАЗЫ

(муң. рубль)

Аттары	Мин	Рз	ПР	ЦСР	ВР	Түңү		
						2010 чыл	2011 чыл	2012 чыл
е-даа нииты-күрүне лары	395	01	14			30 047,1	30 047,1	30 047,1
ааттынган хүлээлгелер да удуртулга болгаш ылга	395	01	14	001 00 00		30 047,1	30 047,1	30 047,1
нениң бюджеттен даш- ондуларының башка- органнарының аппарат-	395	01	14	001 55 00		30 047,1	30 047,1	30 047,1
үнениң бюджеттен фондуларының баш- органнары	395	01	14	001 55 00	270	30 047,1	30 047,1	30 047,1
к камгалалы, күш- болгаш спорт	395	09	00			96006,7		
латорлуг дуза	395	09	02			3252,7		

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Социал дуза	395	09	02	505 0000		1648,0		
Стационар албан черлеринде өскүс уругларның болгаш ада-иезиниң хайгааралы чок арткан уругларның диспансеризациязын чорудары	395	09	02	505 21 00				
Социал төлевирлер	395	09	02	505 21 00	005	1648,0		
Ажылдап турар хамаатыларның немелде диспансеризациязын эрттирери	395	09	02	505 24 00		1604,7		
Социал төлевирлер	395	09	02	505 24 00	005	1604,7		
Участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң, нииты практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилериниң), участоктарның терапевт эмчилериниң, участоктарның педиатр эмчилериниң участоктарының эмчи сестраларының, нииты практика эмчилериниң (өг-бүле эмчилериниң) эмчи сестраларының көргүзүп турары немелде эмчи дузазын көргүзериниң саң-хөө хандырылгазы	395	09	02	520 21 00		92 754,0		
Социал төлевирлер	395	09	02	520 21 00	005	92 754,0		
Кадык камгалалы, күш-культура болгаш спорт талазы-биле өске-даа айтырыглар	395	09	10			1674551,7	1517875,6	1530252,8
1991 чылдың июнь 28-те № 1499-1 «Россия Федерациязында хамаатыларның медицина камгаладылгазының дугайында» Россия Федерациязының Хоойлузу	395	09	10	505 17 00		1674551,7	1517875,6	1530252,8
Ыяап-ла медицина камгаладылгазының баазалыг программазының иштинге ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазының күүселдези	395	09	10	505 17 02		1674551,7	1517875,6	1530252,8
Социал төлевирлер	395	09	10	505 17 02	005	1674551,7	1517875,6	1530252,8
Шупту чарыгдалдар						1800605,5	1547922,7	1560299,9

».

2 чүүл

1. Бо Хоойлу ону албан-езузу-биле парлаан хүнүнден эгелеп күштүг болур.

2. Бо Хоойлунуң дүрүмнери 2010 чылдың январь 1-ден эгелеп тыптыр хоойлу-дүрүм хамаарылгаларынга хамаарыштыр тараар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш. КАРА-ООЛ

Кызыл хоорай

2010 чылдың декабрь 7 № 164 ДХ-I.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ ДОКТААЛДАРЫ

ылыг энергиязын, изиг болгаш соок сугну, электри иязын хереглекчилерге хереглел учедунуң коллективтиг ити бажың) приборларының көргүзүглеринге дүүштүр ээринче 2009—2011 чылдарда үе-үелеп шилчииириниң публиканың адрестиг программазынга өскерилгелер кииририниң дугайында

2010 чылдың ноябрь 1 №473 Кызыл хоорай

Республиканың Чазааның **док-**
болза:

чылдың март 2-де Тыва Респуб-
азааның № 68 доктаалы-биле ба-
чылыг энергиязын, изиг болгаш
, электри энергиязын хереглекчи-
глел учедунуң коллективтиг (нииты
риборларының көргүзүглеринге
ээринче 2009—2011 чылдарда үе-
ииририниң республиканың адрестиг
азынга (моон соңгаар—Програм-
дараазында өскерилгелерни

рамманың паспортунуң «Акша-
шкынның хемчээли болгаш дөс-
бөлүүн дараазында эдилге-биле

андырыышкынның хемчээли бол-
и—акшаландырыышкынның нии-
ли—20126,200 муң рубль, ооң

лда—7927,041 муң рубль;
лда—8542,859 муң рубль;
да—4556,300 муң рубль.
уң акша-хөреңгизиниң күсели-би-
маны акшаландырарының үлүү:
лда—5459,438 муң рубль;
лда—7598,761 муң рубль;
да—4053,284 муң рубль.
спубликаның бюджединиң үлүү:

2009 чылда—603,105 муң рубль;
2010 чылда—256,125 муң рубль;
2011 чылда—137,600 муң рубль.

Тус чер бюджединиң акша-хөреңгизи:
2009 чылда—613,147 муң рубль;
2010 чылда—260,697 муң рубль;
2011 чылда—137,600 муң рубль.

Хөй квартиралардыг бажыңнарның оран-сава ээлериниң үлүү:
2009 чылда—351,351 муң рубль;
2010 чылда—427, 276 муң рубль;
2011 чылда—227,815 муң рубль.

2) Программаның 4 кезээн дараазында эдилге-биле бижиир:

«4. Программаның курлавыр хандырылгазы

Программаның акшаландырыышкынын 20126,200 муң рубльге боттандырар, ооң иштинде:

фондунуң акша-хөреңгизини күсели-биле—17111,483 муң рубль;

республика бюджединиң акша-хөреңгизиниң күсели-биле—996,830 муң рубль;

тус чер бюджединиң акша-хөреңгизиниң күсели-биле—1011,444 муң рубль;

чуртталга бажыңнарының ээлериниң эштежилгезиниң (ТСЖ-лерниң), өске-даа кооперативтерниң азы хөй квартиралардыг бажыңнарда оран-сава ээлериниң акша-хөреңгизиниң күсели-биле—1006,442 муң рубль.

2009-2011 чылдарда чылыг болгаш электри энергиязының база изиг болгаш соок сугнуң учедунуң приборларын тургузар хөй квартиралыг бажыңнарның даңзызын №1 капсырылгада киирген.

Чылыг болгаш электри энергиязының база изиг болгаш соок сугнуң учедунуң приборларын тургузарынга негелдени болгаш оларны садып алырынга болгаш тургузарынга акша-хөреңгиниң түңүн №2 капсырылгада киирген.»;

3) Программаның 6 кезээнде:

«266» деп саннарны «311» деп саннар-биле солуур;

«71» деп саннарны «73» деп саннар-биле солуур;

4) Программаның №1,2 капсырылгаларын дараазында эдилге-биле бижиир (кошкан).

2. 2010 чылдың март 19-та Тыва Республиканың Чазааның «Чылыг энергиязын, изиг болгаш соок сугну, электри энергиязын хереглекчилерге хереглел учедунуң коллективтиг (нииты бажың) приборларының көргүзүглеринге дүүштүр бээринче 2009—2011 чылдарда үе-үелеп шилчииириниң республиканың адрестиг программазынга өскерилгелер кииририниң дугайында» №76 доктаалын күжүн чидирген деп санаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы Ш.ИРГИТ.

2009 чылдың ноябрь 17-де Тыва Республиканың Чазааның №567 доктаалынга өскерилгелер кииририниң дугайында

2010 чылдың ноябрь 1 №461 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. 2009 чылдың ноябрь 17-де Тыва Республиканың Чазааның «Тыва Республиканың девискээринге онза байдалдарны болдурбас болгаш чайладыр база өрттүң айыыл чоруун хандырар талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның комиссиязының дугайында» №567 доктаалынга дараазында өскерилгелерни киирер:

1) Тыва Республиканың девискээринге онза байдалдарны болдурбас болгаш чайладыр база өрттүң айыыл чоруун хандырар талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның комиссиязының составынга:

комиссияның составындан А.Н. Буеровту, А.Г. Гришеленокту, К.Т. Давааны үндүрер;

«Юрков» деп сөстү «Юров» деп сөс-биле солуур;

комиссияның составынга Тыва Республиканың тудуг, чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый сайыды В.В. Сатты киирер;

2) Тыва Республиканың девискээринге онза байдалдарны болдурбас болгаш чайладыр база өрттүң айыыл чоруун хандырар талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның комиссиязының чанында оперативтиг штабтың составынга:

оперативтиг штабтың составындан А.Н. Буеровту, А.Г. Гришеленокту, К.Т. Давааны үндүрер;

оперативтиг штабтың составынга Тыва Республиканың тудуг, чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый сайыды В.В. Сатты киирер.

2. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы Ш.ИРГИТ.

БАШКЫ – ЭҢ-НЕ ХҮНДҮЛҮГ КИЖИ

Башкы чылы 2010

Бо чыл Россияда Башкы чылы кылдыр чарлаттынган. Амгы үениң башкызынга төрээн Тывавыстың келир үезин белеткеп кижизидер улуг харысалга онаажып турар. Башкы бүрүзүнде өөреникчилеринге бүзүрел, бедик культура болгаш быжыг билиг сиңниккен. Уруглар, оолдарны угаан-сарыылдыг, кадык, бедик мөзү-шынарлыг кылдыр өөредип-кижизидип каарга, улуг өөрүшкү.

Кызылдың кырганнар болгаш инвалидтер бажың-интернадында 7 башкы бар бис. Бирээвис ам аравыста чок. Чылдың дургузунда олар-биле ужуражылгаларны эрттирген бис. Башкыларның дугайында альбомнарны белеткээн.

Күш-ажылдың хоочуну, «Улус өөредилгезиниң тергиини», «Тыва АССР-ниң алдарлыг башкызы» аттарның эдилекчизи К.С. Чымба-биле ужурашкан бис. Башкының өөнүң ээзи М.Х. Чымба – база башкы. Ооң амыдыралынга өөрүшкү-даа, муңгарал-даа турган. Ынчалза-даа ол быжыг туруштуун көргүзүп, хөй-нийти ажылдарга идепкейлиг киржип, төрээн Тывазынга, өөреникчилеринге ынак болуп чоруур. Капый Санааевна –тыва дыл болгаш чогаал башкызы. «Шын» солунга корректорлап, Эрзин, Тес-Хем, Улуг-Хем кожууннарга башкылап, Кызылдың башкы училищезинге ажылдааш, хүндүлүг дыштанылгаже үнген.

А.И. Хорошилова – база хүндүлүг аттарлыг хоочун башкы. Өөнүң ээзи А.Б. Маадыр-оол – база башкы. Олар бүгү билиин, күжүн харам чокка өөредилге-кижизидилге ажылынга берип чораан езулуг башкылар.

Э.О. Тежит — математика, күш-культура болгаш эге шериг белеткелиниң башкызы. Ол Д.Л. Чыргал-оол (аравыста чок) башкызы-биле кады хостуг үезинде шүлүктер чогаадып, амыдыралында болган солун ужуражылгаларны солуннуң арыннарынга чырыдып-даа турган.

«Социалистиг күш-ажылдың маадыры», Ленин ордениниң эдилекчизи, 20 вектиң алдарлыг кижилериниң алдын бижииниң эдилекчизи С.С. Тамдын-оол-биле ужуражылганы канчап уттур боор.

Ы.Т. Арапчор — хөгжүм херекселдеринге ойнаар башкы. Мандалинге, баянга ойнап, бисти хөгледип, сагыш-сеткиливисти өөртүп чоруур башкы.

Бистиң чурттап турарывыс бажың-интернатта солун ужуражылгалар, тематиктиг кежээлер, концерт, спортчу маргылдаалар дээш, янзы-бүрү хемчеглер эртип турары дыка өөрүнчүг-дүр. Ол бүгүнү бистиң психолог башкывыс Л.Т.Донгак удуртуп турар. Аарыг-аржыкка таварышкан дээш, кандыг кижини чок дээр. Бисти эмнеп, азырап, хүн бүрүде медээлер-биле таныштырып, чуртталгадан чыдып калбазын дээш сагыш човап турар бажың-интернаттың коллективинге четтиргенивисти илеретпес аргавыс чок.

Чечек СААЯ,
башкы.

Кызыл хоорай.

С.С.Тамдын-оол башкы-биле ужуражылга үезинде.

Чурукту хуу архивтен алган.

Юбилейиңер-биле!

Бистиң ававыс **Кара-кыс Монгушовна ОССУРБАЙ** бо чылдың декабрь 15-те 70 харлаар. Ол Өвүр кожууннуң Дус-Даг суурда чурттап орар, амгы үеде хүндүлүг дыштанылгазында. Ававыс хөй чылдарда ажаалга банкызының шугумунга үре-түңнелдиг ажылдап, хөй-ниитичизин көргүзүп, херээженнер чөвүлелин-даа даргалап келген, ол хөй-хөй шаңнал-макталдарның эдиле
Ынчангаш ававыска дараазында одуругларны бараалгаттыв

Ажыл-ишке кызымаккай,
Арат-чонга хүндүткелдиг,
Анаа черле олут орбас
Энерелдиг ававыска
70 харлаан хүнү-биле
Черге чедир мөгейбишаан,

Кадыкшылды, омакшыл
Аас-кежиин, чедиишкин
Катап-катап күзеп тур б
Хүндүткел-биле,
уруглары, күдээлери б
уйнук

Кара-кыс Монгушовна ОССУ

АВАВЫС СЕН

Мөңгүн-Тайга шыпшык бажы кырынайда
Мөңге чыдар меңгизи дег баштыг болдуң.
Мөөң-көвей ажы-төлүң эртинези
Мөңгүн баштыг, эргим, ынак ававыс сен!
Арбын-көвей ажы-төлүң өстүргештиң,
Азырап каан, буянныг-ла иевис сен.
Ам бо хүнде уйнуктарың карактажып,
Амыр-дыжың харам чокка өргүп чор сен.
Эргеледип, чассыдып кээр, эриг баарлыг ававыс сен
Эки сөстү чагып сургаар, эптиг-чөптүг ававыс сен.
Эктиң орта бажым салыр, уян-чымчак ававыс сен,
Эргип, көрүп, хайгаарап кээр энерелдиг ававыс сен.
Эртине дег хайыралдыг, эргим, ынак ававыс сээ
Октаргайның каас-чараш сылдыстарын сөңнээн болза!
Өөрүшкүнү, кадыкшылды, узун назы күзевишаан,
Өргүн-көвей ажы-төлүң четтирдивис, мөгейдивис!

Екатерина До

ХҮНДҮЛҮГ ӨГБЕВИСТИҢ ЧЫР АДЫНГА

Кара-Хөлдүң оглу Күжүгет Сереевич Шойгу – бистиң чаң
чурттуувус, эң-не чоок өгбевис болур кижи. Ол– партия-совет о
рының ажылдакчызы, аныяктарның дагдыныкчызы, бөдүүн болг
сеткилдиг, Тываның болгаш Кара-Хөлдүң ховар оглу. О
хөлчүлерниң чоргааралы, чалгыны, хан-төрели чораан.

Ооң бистен ырап, өске өртемчейже чоруй барганынга х
хараадап артывыс. Ынчалза-даа ооң ады төрээн сумузу Кара-Хөл
болуп артары чугаажок. Үлегерлиг өг-бүлениң адазының, ат-ал
кыстарының, оглунуң ынак ачазының ады бистиң, кара-хөлчү
аразынга кезээ мөңгеде артар.

2001 чылдың август 24-те төрээн сууру Кара-Хөлге кээп, ха-ду
эдертип алгаш, 80 харлаанын демдеглеп, төрүттүнген кыштаг-хон
акты-көктү баглап, ак сүдүн тайга-таңдызынче өргүп турганы
сагыш-сеткиливиске уттундурбас болуп арткан.

Ынчан ол «Кара-Хөлүмге эң-не ынак мен, каяа-даа чорумда
тарымга чуруттунуп келир» деп турганын чыылганнар улуг
ханыышкын-биле хүлээп алган чүве.

Хүндүлүг өгбевис Күжүгет Сереевич Шойгунуң өг-бүлезинге,
төлүнге, чоок төрелдеринге бистер, ооң чаңгыс чер-чурттуглары
хөлчүлер, ханы кажыыдалывысты, хомудалывысты илередип тур

Күш-ажылдың хоо
Кара-кыс Ланча

Кара-Хөл сумузу.

ТУТТУНГАН БАЖЫҢНЫҢ ШЫНАРЫНГА ХАМААРЫШТЫР

Прокурор хыналдазы

«Россияның хамаатыларынга–чедингир болгаш эптиг чуртталга шөлү» деп мурнады хөгжүдер национал төлевилелге дүүштүр Туран хоорайның Кочетов кудумчузунда туттунган №17 бажыңга көжүп кирип келгеннерниң эргелерин Бии-Хем кожууннуң прокуратуразы камгалаан.

Чуртталга болгаш санитар-эпидемиология хоойлужудулгазының талазы-биле болдурган хажыдыышкыннарын бүрүн чайладыр талазы-биле район прокурорунуң «Монолит-2002» деп КХН-ге хамаарыштыр киирген негелдезин Бии-Хем район суду хандырган.

«Россияның хамаатыларынга–чедингир болгаш эптиг чуртталга шөлү» деп мурнады хөгжүдер национал төлевилелге дүүштүр Туран хоорайның Кочетов кудумчузунда №17 бажыңны тудуп турар үеде болдурган хоойлу хажыдыышкыннарын хамаатыларның билдириишкиннерин сайгарганының соонда район прокуратуразы илереткен.

Бо чылдың августа район прокурору «Монолит-2002» деп кызыгаарлаттынган харыысалгалыг эштежилгеге хамаарышкан хомудалды Бии-Хемниң район судунче киирген турган. Болдурган хажыдыышкыннарын бүрүнү-биле чайладырын, аңаа кижилерниң чурттаарынга таарымчалыг байдалдарны тургузарын тудугну кылган керээ чарыкчызынга хүлээдирин прокурор судтан дилээн. Хыналда кылган ажылдакчыларның илереткени четпестерни 2010 чылдың ноябрь 1-де судтуң тудуг экспертизазының үндүрген түңнелинде айыткан.

Бо чылдың декабрь 31-ге чедир хажыдыышкыннарны долузу-биле чайладырын, Кочетов кудумчузунда 17 дугаарлыг бажыңның квартираларынга температураның чогумчалыг болуруг хандырарын, салгыннадыкчы системаларны ажылдадырын «Монолит-2002»-ге хүлээндирген. Судтуң «хажыдыышкыннарны дарый чайладыр» кезээ күүселдеге дораан хүлээп алдынган.

Суд приставтарының федералдыг албанының Тыва Республикада эргелелинче район прокурору судтуң шиитпирин албадал-биле күүсеттирериниң талазы-биле күүселде хуудузун чоруткан. Кел чыдар Чаа чылды национал төлевилелге дүүштүр туткан бажыңның чурттакчылары прокуратураның киржилгези-биле таарымчалыг квартираларынга уткуур деп идегел бар.

Ольга ДЕГТЯРЕВА,
Бии-Хем кожууннуң прокурору.

ГЕПАТИТТЕН КАМГАЛАНЫҢАР

Кызылда гепатиттиң «А» хевиринден аараан кижилерниң саны өскен. 2009 чылда 17 кижи турган болза, бо чылдың эгезинден тура, 27 таварылга бүрүткеттинген, ооң иштинде 21-и — уруглар. Найысылалдан аңгыда, бо аарыг Тываның кожууннарында база өөскүп турар таварылгалар бар.

Кызылда 12 аарыг уруглар школа назыны четпээн уруглар база 12 уруглар — школачылар.

Кызыл хоорай чагыргазынга бо айтырыгга хамааржыр эмнелге албан черлериниң удуртукчуларын чыып хуралдааш, Кызылда чедимчези багай өг-бүлелерниң ур
рынга, ол дээрге 300 кижи, аа
удур халас тарылганы декабр
ке чедир чорударынга хоорай
жединден акшаландырыышк
аңгылаан. Арткан уругларның
иелеринге «Хаврикс-720» деп
цинаны Лопсанчап 15 деп адр
турар «Мир здоровья» аптека
садып алырын сүмелеп турар.

Тарылганы кылыр бетинде
вакцинага тааржыр-таарышпа
педиатр эмчи-биле ыяк сүмел
тургаш, аразы алды ай хире са
рар.

Наталья ООРЖА

ШЫН Индекс 667000. Кызыл хоорай, Красноармейская, 100.

ТУРГУЗУКЧУЗУ: Тыва Республиканың Чазаа.
Кол редакторнуң хүлээлгезин күүседип турар В.О.КУУЛАР.

РЕДАКЦИЯНЫҢ ТЕЛЕФОННАРЫ: Кол редактор–2-01-35, редакторнуң оралакчызы – 2-19-87, тел: факс (394-22) 2-17-94, бухгалтерия – 2-17-91. e-mail:shyntuva@mail.ru
КИЛДИСТЕР: ниитилел-политиктиг килдис–2-18-10, культура, өөредилге – 2-03-88, чагаа – 2-17-09, көдээ ажыл-агыйы – 2-17-09 очулга – 2-03-87, үлетпүр – 2-40-77.
Солун келбейн барганда, 3-14-94 телефонче долгаар.
Неделяда үш катап үнер. Хемчээли парлаан 2 ама.
Тираж 7830. Чагыг 150. Номерни парлалгаже дужааганы: график езугаар – 21.00, херек кырында – 20.00.

АГАР САНЫВЫС: № 40703810900000010000 ОАО НКО "Тувакреди" Кызыл ИНН–1701008465; корр сч 30101810700000000740 БИК 049304740
Россия Федерациязының Парлалга, телерадио-дамчыдылга болгаш масса коммуникациялар херектериниң талазы-биле яамызының Ортаакы Сибир регионнар аразының девискээр эргелели «Шын» солунну 2004 чылдың май 14-те эде бүрүткээн.
Херечилелдиң дугаары – ПИ № 16-0510. Индекс 11530, 31730.
ТР-ниң «Тываполиграф» ААН-ге парлаан. (Кызыл, Щетинкин-Кравченко, 1
Солунда парлаттынган материалдарның авторларының бодалдар редакцияның туружу-биле дүүшпейн барып болур. Айыттынган саннары болг өске-даа фактылары, дыңнадыглары дээш авторлар боттары харыылаар.